

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.410.009.01.2021

Pani
Karolina Kosmowska
p.o. Dyrektora
Wielkopolskiego Samorządowego Zespołu
Placówek Terapeutyczno-Wychowawczych
w Cerekwicy Nowej
Cerekwica Nowa 1
63-233 Jaraczewo

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/093 Funkcjonowanie młodzieżowych ośrodków wychowawczych

I.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Wielkopolski Samorządowy Zespół Placówek Terapeutyczno-Wychowawczych w Cerekwicy Nowej, Cerekwica Nowa 1, 63-233 Jaraczewo (dalej: Placówka lub Ośrodek). Do 31 sierpnia 2018 r. Placówka działała pod nazwą Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy (MOW) w Cerekwicy Nowej.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Karolina Kosmowska p.o. Dyrektora Wielkopolskiego Samorządowego Zespołu Placówek Terapeutyczno-Wychowawczych w Cerekwicy Nowej, od 7 sierpnia 2019 r. (dalej: Dyrektor Placówki). Poprzednio od 1 września 1997 r. do 31 sierpnia 2018 r. Dyrektorem Ośrodka był Marek Krzyżostaniak ¹ , który od 1 września 2018 r. do 2 sierpnia 2019 r. zajmował stanowisko Dyrektora Placówki.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Przygotowanie MOW do realizacji zadań2. Realizacja przez MOW zadań opiekuńczych i wychowawczych3. Monitorowanie skuteczności realizowanych zadań
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2021 (do dnia 31 marca) ²
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Joanna Józwiak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/44/2021 z 4 marca 2021 r. (akta kontroli str. 1-15)

¹ Stosunek pracy z poprzednim Dyrektorem wygasł z mocy prawa, na podstawie art. 63 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1320, ze zm.).

² Z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem oraz później, do dnia zakończenia kontroli (14.06.2021 r.).

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Ośrodek był przygotowany do realizacji zadań opiekuńczych i wychowawczych, w tym zapewnienia bezpieczeństwa i poszanowania godności wychowanek. Pomieszczenia i otoczenie Placówki spełniały ogólne wymagania z zakresu bezpieczeństwa i higieny, jednakże dla zwiększenia bezpieczeństwa niezbędne jest uzupełnienie brakującego ogrodzenia terenu Ośrodka oraz zabezpieczenie szklaków komunikacyjnych w sposób uniemożliwiający bezpośrednie wyjście na jezdnię. W Ośrodku zapewniono wychowankom odpowiednie warunki mieszkaniowe, a wychowankom w ciąży również odpowiednią opiekę i wyżywienie. Obiekty Placówki poddawane były kontrolom pod kątem zapewnienia korzystania z nich w sposób bezpieczny i higieniczny oraz okresowym kontrolom rocznym i pięcioletnim z ustawy Prawo budowlane⁵. Osoby zatrudnione na stanowiskach nauczycieli, wychowawców, psychologów i pedagogów posiadały odpowiednie kwalifikacje, a w przypadku ich braku, zostały zatrudnione za zgodą Wielkopolskiego Kuratora Oświaty.

Realizowane przez Placówkę zadania opiekuńcze i wychowawcze przygotowywały wychowanki do samodzielnego i odpowiedzialnego życia po opuszczeniu Ośrodka. Placówka dla nowoprzyjętych wychowanek opracowała Indywidualne Programy Edukacyjno-Terapeutyczne⁶, zawierające wymagane elementy. Wychowanki usamodzielniane przez Ośrodek opracowywały Indywidualne Programy Usamodzielnienia⁷, w których zostały ujęte wszystkie wymagane elementy. Zadania opiekuńcze i wychowawcze Ośrodka wspierane były przez prowadzenie szeregu zajęć resocjalizacyjnych, sportowych, kulturalno-oświatowych i rozwijających zainteresowania. Prawidłowo dokumentowano zajęcia dydaktyczne w szkołach i zajęcia z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Placówka zagwarantowała wychowankom możliwość kontynuowania nauki po ukończeniu 18. roku życia, uzyskując zgodę właściwego sądu rodzinnego w tym zakresie. Po opuszczeniu Placówki wychowanki podejmowały dalszą naukę i pracę, a odsetek tych wychowanek był trzykrotnie wyższy od udziału procentowego w tym zakresie ustalonego w kontroli NIK przeprowadzonej w 2017 r.⁸.

Placówka monitorowała skuteczność realizowanych zadań opiekuńczych i wychowawczych, przeprowadzając dwa razy do roku wielospecjalistyczne oceny poziomu funkcjonowania wychowanek, dokonując oceny efektów podejmowanych działań i badając poziom ich bezpieczeństwa. Ośrodek posiadał wiedzę o dalszych losach usamodzielnianych wychowankach.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły: ubytków w ogrodzeniu terenu Placówki, którego naprawa była już przedmiotem zaleceń po kontroli NIK⁹ przeprowadzonej w 2017 r.; nie zrealizowania szeregu zaleceń wydanych po okresowych rocznych¹⁰ i pięcioletniej¹¹ kontroli stanu technicznego obiektów Ośrodka, pomimo upływu kilkuletniego okresu; terminowości informowania właściwych kierowników PCPR¹² o zamiarze usamodzielnienia się wychowanek oraz przesłania do PCPR

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Z dnia 7 lipca 1994 r., Dz. U. z 2020 r., poz. 1333, ze zm., dalej: Prawo budowlane.

⁶ Dalej: I-PET.

⁷ Dalej: IPU.

⁸ Nr P/17/099 Działalność resocjalizacyjna młodzieżowych ośrodków wychowawczych, przeprowadzonej w I kwartale 2017 r.; dalej: kontrola NIK przeprowadzona w 2017 r.

⁹ Pozostałe wnioski, po kontroli NIK przeprowadzonej w 2017 r., Placówka zrealizowała.

¹⁰ Przeprowadzonych w 2018 r., 2019 r. i 2020 r.

¹¹ Przeprowadzonej w 2017 r.

¹² Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

dokumentacji usamodzielnianej wychowanki Placówki z opóźnieniem (od kilku do 39 dni); niewłączenia do dokumentacji I-PET wychowanek wszystkich dokonanych półrocznych wielospecjalistycznych ocen ich funkcjonowania, przez co była ona niekompletna. Wskazane nieprawidłowości, w ocenie NIK, nie miały wpływu na jakość i skuteczność procesu resocjalizacji nieletnich.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej¹³ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przygotowanie MOW do realizacji zadań

Opis stanu faktycznego

1.1. W Statucie Placówki¹⁴ ustalono, że szczegółowe procedury postępowania w sytuacjach występowania wśród wychowanek zagrożeń agresją, środkami odurzającymi i innymi niepożądanymi zjawiskami zawiera „Regulamin strategii działań wychowawczych, zapobiegawczych i interwencyjnych wobec przebywającej w placówce młodzieży”¹⁵ oraz „Regulamin udzielania pomocy i interwencji w sytuacjach kryzysowych w Ośrodku”¹⁶. Regulaminy te zostały przyjęte uchwałą Rady Pedagogicznej w dniu 30 kwietnia 2009 r.

(akta kontroli, str. 16A, 33, 53, 76, 101-106B)

W Regulaminie strategii działań ustalone zostały procedury postępowania:

- w przypadku gdy: nauczyciel/wychowawca: podejrzewa, że na terenie Placówki znajduje się wychowanka pod wpływem alkoholu lub narkotyków; znajduje na terenie Placówki substancję przypominającą wyglądem narkotyk; podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancje przypominające narkotyk.

- wobec wychowanki – sprawczynie czynu karalnego lub przestępstwa; nauczyciela wobec wychowanki, która stała się ofiarą czynu karalnego; w przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych; w przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów.

(akta kontroli, str. 104-105)

W Regulaminie udzielania pomocy określono schemat zarządzania kryzysem w szkole, w tym okres przed kryzysem – działania uprzedzające; okres kryzysu i bezpośrednio po kryzysie – działania interwencyjne; okres po kryzysie – okres działań naprawczych.

(akta kontroli str. 101-103)

Zarządzeniem Dyrektora Placówki przyjęto¹⁷ również procedurę postępowania w sytuacjach konieczności wezwania służb zewnętrznych (pogotowia ratunkowego, policji, straży pożarnej itp.) oraz procedurę postępowania w przypadku ucieczki/oddalenia wychowanki, ustalając w załącznikach nr 1 i 2 odpowiednio sposób dokumentowania informacji wychowawcy o ucieczce wychowanki

¹³ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁴ W § 38 ust. 8 Statutu wprowadzonego uchwałą nr XLVI/1055/18 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 4 czerwca 2018 r. w sprawie połączenia Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Cerekwicy Nowej z Młodzieżowym Ośrodkiem Socjoterapii w Cerekwicy Nowej, obowiązującą od dnia podjęcia; w poprzednio obowiązującym Statucie ogłoszonym z dniem 1.12.2017 r. sprawy stosowania w Placówce tych regulaminów uregulowano w § 33 ust. 10 i 11.

¹⁵ Dalej: Regulamin strategii działań.

¹⁶ Dalej: Regulamin udzielania pomocy.

¹⁷ Na dokumentach nie podano dat ich sporządzenia.

skierowanej do dyrektora Placówki oraz informacji Placówki o ucieczce wychowanki skierowanej do Policji.

(akta kontroli, str. 106, 116-118)

Ponadto ustalone zostały procedury postępowania w sytuacjach szczególnych związanych z pandemią COVID-19 (opisanych w pkt 1.19. niniejszego wystąpienia).

(akta kontroli, str. 106A)

1.2. Poza zdarzeniami nadzwyczajnymi określonymi przez Kuratorium Oświaty w Poznaniu, tj. zgon nieletniego lub innej osoby, samobójstwo nieletniego, zgwałcenie nieletniego oraz pobicie nieletniego skutkujące ciężkim uszczerbkiem na zdrowiu, w Placówce rejestrowano jedynie akty wandalizmu; innych zdarzeń nie rejestrowano.

(akta kontroli, str. 16, 16A, 115, 197-202)

W Placówce (w 2020 r.) zaprowadzony został rejestr aktów wandalizmu, w którym w roku szkolnym 2020-2021 zarejestrowano jedno tego rodzaju zdarzenie.

(akta kontroli, str. 203)

1.3. W trakcie oględzin¹⁸ trzech budynków internatów (oznaczonych A, B i C) i otoczenia Placówki ustalono, że nie w pełni zostały spełnione ogólne warunki w zakresie bezpieczeństwa i higieny, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach¹⁹ mianowicie: zapewnione zostały plany ewakuacji budynków Placówki, które umieszczono w widocznym miejscu, w sposób zapewniający łatwy do nich dostęp; drogi ewakuacyjne były oznaczone w sposób wyraźny i trwałe; drogi i przejścia na terenie Placówki posiadały równą nawierzchnię; szlaki komunikacyjne, wychodzące poza teren Placówki, nie były zabezpieczone w sposób uniemożliwiający bezpośrednie wyjście na jezdnię; w pomieszczeniach sanitarno-higienicznych zapewniona była bieżąca ciepła i zimna woda oraz środki higieny osobistej; urządzenia sanitarnohigieniczne utrzymane były w czystości i w stanie pełnej sprawności technicznej; schody wyposażono w balustrady z poręczami zabezpieczonymi przed ewentualnym zsuwaniem się po nich; otwarta przestrzeń pomiędzy biegami schodów zabezpieczona była siatką (dot. budynku Internatu C); schody w budynkach Placówki nie były śliskie; pokój nauczycielski i pokoje nauczycieli wychowawców były wyposażone w apteczki zaopatrzone w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy i w instrukcję o zasadach udzielania tej pomocy. Teren Placówki nie był w całości ogrodzony – stwierdzono ubytki w ogrodzeniu

(akta kontroli str. 704-705, 744)

Brak zabezpieczenia uniemożliwiającego bezpośrednie wyjście na jezdnię Dyrektor Placówki wyjaśniła m.in. tym, że do furki wyjściowej prowadzą wcześniej drogi wewnętrzne, na których obowiązuje dopuszczalna oznakowana prędkość poruszania się pojazdów, jak w obszarze drogi osiedlowej oraz, że wychowanki podczas przebywania poza budynkami są zawsze objęte bezpośrednią opieką nauczyciela/wychowawcy. Wyjaśnienia Dyrektora w sprawie ubytków w ogrodzeniu zostały przytoczone w dalszej części niniejszego wystąpienia.

(akta kontroli str. 570)

W dniu 14 marca 2019 r. wszyscy pracownicy Placówki (69 pracowników zatrudnionych w Placówce na ten dzień) uczestniczyli w szkoleniu w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

(akta kontroli, str. 234-236)

¹⁸ Oględziny zostały przeprowadzone przez kontrolera NIK w dn. 2 czerwca 2021 r.

¹⁹ Dz. U. 2020 r., poz. 1604, dalej: rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

1.4. Kontrole zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów²⁰ należących do Placówki zostały przeprowadzone: 31 sierpnia 2018 r., 28 sierpnia 2019 r. i 27 sierpnia 2020 r. W 2021 r. (do 31 marca) przedmiotowa kontrola nie została przeprowadzona. Zalecenia pokontrolne (w 2018 r. – dwa; w 2019 r. – trzy i w 2020 r. – jedno) dotyczyły przygotowania kadry jak się zachować w sytuacji kryzysowej; usunięcia zawilgocenia w piwnicy; zmiany miejsca spotkań społeczności Placówki z poddasza budynku A na salę gimnastyczną; usunięcia drzew, stanowiących zagrożenie bezpieczeństwa. Zalecenia te zostały wykonane lub są w trakcie realizacji (dot. usunięcia drzewa przy terenie Placówki oraz usunięcia zawilgocenia piwnicy, co zaplanowano na 2021 r. w Planie naprawczym i rozwoju infrastruktury jednostki oświatowej na lata 2018-2022 w pkt 15). W każdym z protokołów kontroli zawarto stwierdzenie, że „zauważone i zgłoszone usterki są na bieżąco usuwane”.

(akta kontroli, str. 141-161)

Stosownie do przepisów § 3 ust. 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny protokoły z przedmiotowych kontroli zostały przekazane do organu prowadzącego²¹, odpowiednio w dniach: 5 września 2018 r., 3 września 2019 r. i 21 września 2020 r.

(akta kontroli, str. 56, 141-142)

1.5. Obiekty Placówki kontrolami okresowymi przeprowadzanymi co najmniej raz w roku, o których mowa w przepisach art. 62 ust. 1 pkt Prawa budowlanego objęte były w okresie kontrolowanym w dniach: 10 kwietnia 2018 r., 10 kwietnia 2019 r. i 20 kwietnia 2020 r. (w 2021 r. do 31 marca przedmiotowa kontrola nie miała miejsca). Ostatnia kontrola okresowa przeprowadzana co najmniej raz na pięć lat, o której mowa w przepisach art. 62 ust. 1 pkt 2 Prawa budowlanego, miała miejsce w dniu 10 kwietnia 2017 r.

(akta kontroli, str. 204-216)

Po kontroli przeprowadzonej w 2018 r. zostało wydanych 40 zaleceń pokontrolnych z terminem wykonania do 10 kwietnia 2019 r., z tego osiem dot. budynku kotłowni, po sześć dot. budynku mieszkalnego nr 2 i 5, pięć dot. budynku mieszkalnego nr 7, po cztery dot. budynku mieszkalnego nr 6 i budynku gospodarczo-garażowego, trzy dot. budynku garażowego, dwa dot. budynku mieszkalnego nr 8 i po jednym dot. budynku internatu A i B (poniżej wskazano czego dotyczyły zalecenia). Z zaleceń tych wykonane zostały w pełni trzy i jedno częściowo, z tego trzy²² dot. budynku garażowego (w 2018 r.; dwa 31 sierpnia i jedno 15 października) i jedno²³ wykonane częściowo dot. wymiany trzech drzwi budynku gospodarczo-garażowego (w dniu 15 października 2018 r.).

(akta kontroli, str. 204-206, 215, 217-227)

Po kontroli przeprowadzonej w 2019 r. zostało wydanych 37 zaleceń pokontrolnych z terminem realizacji do 10 kwietnia 2020 r., z tego osiem dot. budynku kotłowni, po sześć dot. budynków mieszkalnych nr 2 i 5, pięć dot. budynku mieszkalnego nr 7, po cztery dot. budynku mieszkalnego nr 6 i budynku gospodarczo-garażowego, dwa dot. budynku mieszkalnego nr 8 i po jednym dot. budynku internatu A i B (poniżej wskazano czego dotyczyły zalecenia). Z zaleceń tych wykonane zostały trzy, z tego dwa²⁴ dot. budynku mieszkalnego nr 2 (w dniu 20 grudnia 2019 r.) i jedno²⁵ dot. budynku mieszkalnego nr 6 (w dniu 6 grudnia 2019 r.)

²⁰ Kontrole, o których mowa w przepisach § 3 ust. 1 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

²¹ Którym jest Samorząd Województwa Wielkopolskiego.

²² Tj. wyremontowano pokrycie dachowe, posadzki i tynki wewnętrzne oraz wymieniono bramy garażowe.

²³ Tj. wymieniono 3 szt. drzwi zewnętrznych.

²⁴ Tj. wykonano remont dachu i kominów oraz wymieniono rynny i rury spustowe.

²⁵ Tj. wymieniono rynny i rury spustowe.

(akta kontroli, str. 207-208, 215, 228-233)

Po kontroli przeprowadzonej w 2020 r. zostały wydane 42 zalecenia, w tym jedno do wykonania niezwłocznie (dot. skucia odpadających tynków na sufitach w budynku kotłowni) i 41 z terminem realizacji do 10 kwietnia 2021 r., z tego osiem dot. budynku kotłowni, sześć dot. budynku mieszkalnego nr 5, po pięć dot. budynku mieszkalnego nr 2 i 7, po cztery dot. budynku mieszkalnego nr 6 i budynku gospodarczo-garażowego, po dwa dot. budynku mieszkalnego nr 8 i budynków internatu A, B i C i jeden dot. budynku szkoły (poniżej wskazano czego dotyczyły zalecenia). Dwa z tych zaleceń pomimo, że zostały wcześniej wykonane (odpowiednio 6 i 20 grudnia 2019 r.), nadal ujęto w protokołach z kontroli jako niewykonane. Z zaleceń tych wykonano jedno (w maju 2020 r.) dot. skucia odpadających tynków w kotłowni.

(akta kontroli, str. 209-211, 215)

Po kontroli pięcioletniej przeprowadzonej 10 kwietnia 2017 r. wydanych zostało 38 zaleceń z terminem realizacji do 10 kwietnia 2018 r., z których cztery w całości i jedno w części²⁶ zostały zrealizowane po ustalonym terminie dla ich wykonania, co opisano wyżej.

(akta kontroli, str. 213-215)

Zalecenia wydane po opisanych wyżej kontrolach dotyczyły wykonania w budynkach internatów, mieszkalnych takich robót: remont elewacji, dachu, wymiany rynien i rur spustowych, kominów, okien, drzwi zewnętrznych, malowania pomieszczeń; wymiany i naprawy w budynku kotłowni: instalacji elektrycznej sanitarnej, posadzek, drzwi wewnętrznych w kotłowni; malowania pomieszczeń szkoły. Obiekty Placówki nie stwarzały zagrożenia dla ich użytkowników.

(akta kontroli, str. 204-211)

Kontrole 13 obiektów Placówki, opisane wyżej, przeprowadziły osoby posiadające uprawnienia budowlane w odpowiedniej specjalności. W książkach obiektu budowlanego prowadzonych dla 13 budynków Placówki odnotowano fakt przeprowadzenia opisanych wyżej kontroli budowlanych; błędnie podane zostały daty przeprowadzenia kontroli okresowej rocznej: „15.04.2018 r.” zamiast „10.04.2018 r.” oraz kontroli okresowej pięcioletniej „15.04.2017 r.” zamiast 10.04.2017 r.”.

(akta kontroli, str. 216)

Placówka po każdej rocznej kontroli obiektów budowlanych przesyłała do organu prowadzącego protokoły z tych kontroli, odpowiednio: 24 kwietnia 2018 r. po kontroli w 2018 r.; 12 lipca 2019 r. po kontroli w 2019 r. i 1 czerwca 2020 r. po kontroli w 2020 r.

(akta kontroli, str. 216)

Według informacji uzyskanej w toku kontroli NIK, organ prowadzący posiadał wiedzę o wydanych zaleceniach po okresowych kontrolach obiektów budowlanych, i stara się poszukiwać możliwości dofinansowania sukcesywnej realizacji zaleceń pokontrolnych.

(akta kontroli str. 374-378)

Ostatnia kontrola Placówki pod względem bezpieczeństwa przeciwpożarowego miała miejsce w 2014 r. Kontrola przeciwpożarowa powinna się odbyć w 2020 r., ale ze względu na pandemię COVID-19 została przełożona. Z notatki sporządzonej przez inspektora ds. techniczno-eksploatacyjnych Placówki wynikało, że w dniu

²⁶ Dotyczy zaleceń: dwóch odnośnie budynku mieszkalnego nr 2, po jednym odnośnie budynku mieszkalnego nr 6 i budynku garażowego oraz jednego wykonanego częściowo odnośnie budynku kotłowni.

23 czerwca 2020 r. odbył rozmowę z pracownikiem Wydziału Kontroli Jednostki Straży Pożarnej w Jarocinie. W trakcie tej rozmowy inspektor Placówki uzyskał informację, że w związku z pandemią COVID-19 termin planowanej kontroli nie jest określony.

(akta kontroli, str. 239, 245-246)

Placówka posiadała aktualną (opracowaną w styczniu 2020 r.) instrukcję bezpieczeństwa pożarowego, o której mowa w § 6 rozporządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów²⁷. Na podstawie pomiarów ciśnieniowych hydrantów (17 szt.) znajdujących się na terenie Placówki, przeprowadzonych 23 kwietnia 2021 r. ustalono, że spełniają one wymagania polskiej normy i odpowiednika normy europejskiej. Legalizacja 49 gaśnic została wykonana 23 kwietnia 2021 r.

(akta kontroli str. 577-591)

1.6. W trakcie oględzin²⁸ ustalono, że w każdym z trzech budynków Internatów zapewniono warunki mieszkalne określone w rozporządzeniu w sprawie MOW, mianowicie pokoje mieszkalne były przeznaczone dla nie więcej niż 4 wychowanek; pokoje mieszkalne były wyposażone w: łóżka jednoosobowe lub tapczany, poduszki, kołdry i bieliznę pościelową, szafki do przechowywania rzeczy osobistych i szafy ubraniowe; w internatach znajdowały się: miejsca umożliwiające samodzielne przygotowywanie posiłków przez wychowanków i posiadające warunki do przechowywania i obróbki żywności, pomieszczenia rekreacyjno-wypoczynkowe; miejsca umożliwiające wychowankom samodzielne pranie rzeczy osobistych oraz ich suszenie; łazienki i toalety umożliwiające korzystanie z nich w sposób zapewniający intymność i zgodność z zasadami higieny; pomieszczenia do prowadzenia zajęć oraz do indywidualnej pracy z wychowankiem. Pokój chorych znajdował się w bud. Internatu A, a pomieszczenie stołówki w bud. Internatu C.

(akta kontroli, str. 704-745)

Według deklaracji dostępności architektonicznej²⁹ sporządzonej 22 grudnia 2020 r. w budynkach Placówki i na jej terenie brak jest udogodnień dla osób niepełnosprawnych (w tym m.in. wind, toalet dla osób niepełnosprawnych, pętle indukcyjnych, oznaczeń w alfabecie Braille'a, oznaczeń kontrastowych lub w druku powiększonym dla osób niewidomych i słabowidzących; możliwości skorzystania z bezpłatnych usług tłumacza migowego; oznaczonych miejsc parkingowych).

(akta kontroli str. 573-576)

1.7. Liczba wychowanków³⁰ Placówki wg stanu na 31 marca, 30 czerwca, 30 września, 31 grudnia wynosiła:

- w 2018 r. odpowiednio: 69, 67, 63 i 64; w 2019 r. odpowiednio: 62, 59, 62 i 66; w 2020 r. odpowiednio: 71, 71, 74 i 54; w 2021 r.: 61.

(akta kontroli, str. 163-176)

1.8. Liczba wychowanków, którzy nie zostali doprowadzeni do Placówki w latach 2018-2021 (o 31 marca) kształtowała się następująco:

- w 2018 r.: 79, co stanowiło 59% nieletnich skierowanych do Placówki;
- w 2019 r.: 96, co stanowiło 59% nieletnich skierowanych do Placówki;
- w 2020 r.: 51, co stanowiło 54% nieletnich skierowanych do Placówki;
- w 2021 r. (I kwartał): 22, co stanowiło 49% nieletnich skierowanych do Placówki.

²⁷ Dz. U. z 2010 r. Nr 109, poz. 719, ze zm.

²⁸ O których mowa wcześniej, w pkt 1.3. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

²⁹ Link do deklaracji: <https://cerekwica-mow.pl/deklaracja-dostepnosci/>.

³⁰ Ustalona na podstawie księgi wychowanków Placówki.

(akta kontroli, str. 177)

Łącznie w kontrolowanym okresie nie zostało doprowadzonych 248 wychowanków, co stanowiło 57% nieletnich skierowanych do Placówki.

(akta kontroli, str. 177)

1.9. Liczba wychowawców zatrudnionych w Placówce kształtowała się następująco:

- na 31 marca: 2018 r. i 2021 r. odpowiednio: 25 i 23 i po 26 na 31 marca 2019 r. i 2020 r.;
- na 30 czerwca 2018 r. – 25 i po 26 na 30 czerwca 2019 r. 2020 r.;
- na 30 września 2018 r., 2019 r. i 2020 r. odpowiednio: 27; 26 i 24;
- na 31 grudnia 2018 r., 2019 r. i 2020 r. odpowiednio: 27; 26 i 24.

(akta kontroli, str. 192A)

1.10. Kontrola Kuratorium Oświaty przeprowadzona na zlecenie NIK³¹ wykazała, że nauczyciele wychowawcy zatrudnieni w Placówce w dniu 31 marca 2021 r., poza jednym, posiadali kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela wychowawcy, wymagane przepisami § 16 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli³². Placówka uzyskała zgodę Wielkopolskiego Kuratora Oświaty na zatrudnienie w roku szkolnym 2020/2021 jednego nauczyciela wychowawcy nieposiadającego odpowiednich kwalifikacji.

(akta kontroli str. 748-760)

1.11. W Placówce w kontrolowanym okresie działały odpowiednio:

- w roku szkolnym 2017/2018 r. trzy szkoły: podstawowa specjalna z jednym oddz. klasy VII; gimnazjum specjalne z jednym oddz. klasy II i dwoma oddz. klasy III; branżowa I stopnia specjalna z dwoma oddz. klasy I;
- w roku szkolnym 2018/2019 r. cztery szkoły: podstawowa specjalna z jednym oddz. kl. VII i jednym oddz. kl. VIII; gimnazjum specjalne z jednym oddz. kl. III; liceum ogólnokształcące specjalne z jednym oddz. kl. I; branżowa I stopnia specjalna z jednym oddz. kl. I i jednym oddz. kl. II;
- w roku szkolnym 2019/2020 r. trzy szkoły: podstawowa specjalna z jednym oddz. kl. VII i jednym oddz. kl. VIII; liceum ogólnokształcące specjalne z jednym oddz. kl. II³³; branżowa I stopnia specjalna z jednym oddziałem kl. I;
- w roku szkolnym 2020/2021 r. trzy szkoły: podstawowa specjalna z jednym oddz. kl. VII i jednym oddz. kl. VIII; liceum ogólnokształcące specjalne z jednym oddz. kl. I; branżowa I stopnia specjalna z jednym oddz. kl. I, z jednym oddz. kl. II³⁴ i z jednym oddz. kl. II³⁵.

(akta kontroli, str. 178)

1.12. Liczba nauczycieli zatrudnionych w Placówce kształtowała się następująco:

- po 14 - na 31 marca i 30 czerwca 2018 r.;
- po 15 - na 31 marca i 30 czerwca 2019 r. i 2020 r.; na 30 września i 31 grudnia 2018 r. i 2019 r.;
- po 16 - na 30 września i 31 grudnia 2020 r.; na 31 marca 2021 r.

(akta kontroli, str. 193A)

³¹ Kontrola doraźna przeprowadzona przez Kuratorium Oświaty w Poznaniu Delegatura w Kaliszu przeprowadzona w dniach 5-6.05.2021 r., dalej: „kontrola Kuratorium”.

³² Dz. U. z 2020 r., poz. 1289, dalej: „rozporządzenie w sprawie kwalifikacji nauczycieli”.

³³ Na podbudowie gimnazjum.

³⁴ Na podbudowie szkoły podstawowej.

³⁵ Na podbudowie gimnazjum.

1.13. Kontrola Kuratorium wykazała, że nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących, języków obcych i praktycznej nauki zawodu, zatrudnieni w Placówce w dniu 31 marca 2021 r., posiadali kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela, wymagane przepisami §§ 3, 4, 6 i § 16 ust. 5 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

(akta kontroli str. 748-760)

1.14. Liczba psychologów zatrudnionych w Placówce (w przeliczeniu na pełen etat) kształtowała się następująco:

- 1,7 w 2018 r. na 30 września i 31 grudnia;
- od 2,0 do 2,7 na 31 marca 2018 r., 2019 r., 2020 r. i 2021 r.; na 30 czerwca 2018 r., 2019 r. i 2020 r.; na 30 września 2019 r. i 2020 r.; na 31 grudnia 2019 r. i 2020 r.

(akta kontroli, str. 194-196)

W każdym z ww. okresów sprawozdawczych zatrudniano pedagogów w wymiarze wynoszącym łącznie 2 etaty.

(akta kontroli, str. 194-196)

Na lata szkolne 2017/2018, 2018/2019, 2019/2020 i 2020/2021 organ prowadzący ustalił obowiązkowy wymiar zajęć pedagogów i psychologów wynoszący po 20 godzin tygodniowo. Również zatwierdził dwa etaty dla psychologów i dwa etaty dla pedagogów, co przy liczbie wychowanek wynoszącej od 54 do 71³⁶, poza trzema przypadkami³⁷, zapewniało tygodniową liczbę godzin pedagogów i psychologów zgodną z wymogami § 24 ust. 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie publicznych placówek oświatowo-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodków wychowawczych, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych oraz placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania³⁸.

(akta kontroli, str. 194-195)

W 2018 r. według stanu na 30 września i 31 grudnia przy liczbie wychowanek wynoszącej odpowiednio: 63 i 64 zatrudnienie psychologów wyniosło 1,7 etatu. W kolejnych lat objętych kontrolą stan zatrudnienia psychologów zwiększono do wymaganych dwóch etatów (wynosił od 2,0 do 2,7 etatu).

(akta kontroli str. 194-196)

Na 30 września 2020 r. zatrudnienie psychologów i pedagogów wyniosło po 2 etaty przy liczbie wychowanek wynoszącej 74. Zgodnie z przywołanymi wyżej przepisami rozporządzenia w sprawie MOW zachodziła podstawa do zwiększenia tygodniowego wymiaru czasu pracy, zarówno psychologów i pedagogów o 1/3.

(akta kontroli str. 195)

Nie zwiększono o 1/3 wymiaru tygodniowego czasu pracy dwóch psychologów i dwóch pedagogów, co Dyrektor Placówki wyjaśniła tym, że osiem z tych wychowanek było urlopowanych za zgodą sądu do domu rodzinnego i rozpoczęło naukę w szkole w miejscu zamieszkania, ale sąd nie uchylił środka wychowawczego. Do czasu ostatecznej decyzji o zmianie środka wychowawczego wychowanki te pozostawały na stanie Placówki. Według stanu na 31 grudnia 2021 r. stan wychowanek Placówki zmniejszył się do 54.

(akta kontroli str. 34-341)

³⁶ Wg stanu na 31.03.: 2018 r., 2019 r., 2020 r., 2021 r.; na 30.06.: 2018 r., 2019 r., 2020 r.; na 30.09.: 2018 r., 2019 r. i na 31.12.: 2018 r., 2019 r., 2020 r.

³⁷ Wg stanu na 30.09.2018 r., 31.12.2018 r. i 30.09.2020 r.

³⁸ Dz. U. poz. 1606, dalej: rozporządzenie w sprawie MOW.

1.15. Kontrola Kuratorium wykazała, że psychologzy i pedagodzy zatrudnieni w Placówce w dniu 31 marca 2021 r., posiadali kwalifikacje do zajmowania tych stanowisk, wymagane przepisami §§ 18 i 19 ust. 3 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

(akta kontroli str. 748-760)

1.16. W Placówce nie zostały przyjęte procedury dotyczące przewożenia wychowanek. Według wyjaśnień Dyrektora Placówki, przewiezienie wychowanki do innego MOW lub z policyjnej izby dziecka (po ucieczce) odbywa się transportem własnym (Placówki) zawsze pod opieką pedagoga, psychologa, wychowawcy prowadzącego, którzy pełnią rolę opiekuńczą. Samochód prowadzi wówczas inna osoba, zatrudniona na stanowisku kierowcy. Jak podała Dyrektor Placówki, w kontrolowanym okresie nie występowały trudności z transportem wychowanek.

(akta kontroli str. 16B, 106A, 239)

Osoba zatrudniona w Placówce na stanowisku kierowcy posiadała orzeczenie o braku przeciwwskazań do wykonywania pracy na stanowisku kierowcy wydane 26 stycznia 2015 r. oraz orzeczenie o braku przeciwwskazań do wykonywania pracy m.in. na stanowisku kierowcy wydane 21 września 2020 r. ważne do dnia 21 września 2022 r.

(akta kontroli str. 247-251)

1.17. W aktualnie obowiązującym Statucie w rozdziale VII „Prawa i obowiązki wychowanek” w § 23 ust. 2 pkt 8 lit. B ustalono, że wychowanka ma obowiązek przestrzegać zakazów palenia tytoniu, używania alkoholu i środków odurzających. Zakaz taki został wpisany również do Regulaminu odwiedzin wychowanek (pkt 6).

(akta kontroli str. 16C, 69, 119)

W Regulaminie strategii działań wychowawczych, zapobiegawczych i interwencyjnych wobec przebywającej w placówce młodzieży, ustalającym m.in. procedury postępowania w przypadku podejrzenia, że wychowanka jest pod wpływem alkoholu lub narkotyków, lub jest w posiadaniu tych substancji, lub w przypadku podejrzenia, że takie substancje znajdują się na terenie Placówki, przewidziano wobec wychowanek m.in. takie kroki jak: odizolowanie nietrzeźwej lub pod wpływem narkotyków oraz ocenę jej stanu przez pielęgniarkę w tym pod względem tego, czy jest potrzeba wezwania lekarza a także zażądanie od wychowanki podejrzonej o posiadanie alkoholu lub narkotyków okazania zawartości plecaka i kieszeni.

(akta kontroli str. 104, 119)

W wyjaśnieniach, Dyrektor Placówki podała, że nie stosuje się badania wychowanek na obecność alkoholu. Jeżeli na terenie Placówki przebywa wychowanka pod wpływem alkoholu i innych substancji (np. wracając z urlopowania) to zostaje umieszczona w pokoju chorych i ponosi konsekwencje określone Regulaminem zachowania. Takie sytuacje są sporadyczne i bardzo rzadkie. W kontrolowanym okresie nie wystąpiły w Placówce problemy z wnoszeniem alkoholu, narkotyków, niebezpiecznych narzędzi, jak również nie wystąpiła sytuacja, w której wychowanka byłaby pod wpływem alkoholu lub innych substancji odurzających.

(akta kontroli str. 16C, 239)

1.18. W kontrolowanym okresie w Placówce przebywało 16 dziewcząt w ciąży; wychowanek z dzieckiem nie było. Wychowanki w trakcie ciąży zostały urlopowane do domu rodzinnego lub do domu dziecka na czas porodu i pogoju. Sześć z tych wychowanek zostało skreślonych z ewidencji Placówki w związku z osiągnięciem pełnoletności.

(akta kontroli str. 239-242)

Nieletnim wychowankom w ciąży Placówka zapewniała dostęp do podstawowej i specjalistycznej opieki medycznej. Każda ciąża wychowanki była potwierdzona przez lekarza ginekologa i zapewniono systematyczne kontrole lekarskie w gabinecie ginekologicznym. Wychowanki ciężarne miały zapewnioną dietę uwzględniającą prawidłowe zapotrzebowania energetyczne i uwarunkowania zdrowotne (zwiększoną ilość owoców, warzyw, produktów mlecznych). Uczestniczyły w zajęciach przygotowujących do roli przyszłej mamy, poznawały zagrożenia płynące z niewłaściwych zachowań w czasie ciąży i tuż przed nią. Wychowanki te objęte były programem edukacyjnym „Już Cię Kocham więc zaczekam - świadome, dojrzałe macierzyństwo”, przygotowującym do roli matki. Poza tym, każdorazowo sytuacja wychowanki w ciąży była indywidualnie analizowana we współpracy z rodziną, nieletnią i na tej podstawie wypracowywano najbardziej sprzyjające plany dotyczące przyszłości jej i dziecka. Dyrektor Placówki podała, że nie odnotowano problemów związanych z warunkami pobytu w Placówce wychowanek w ciąży.

(akta kontroli str. 242-244)

1.19. Dyrektor Placówki w związku z pandemią COVID-19 wprowadziła następujące Zarządzenia/procedury:

- nr 8/2020 z 6 marca 2020 r. w sprawie ogólnych procedur postępowania w przypadku chorób zakaźnych w Placówce;
- nr 9/2020 z 10 marca 2020 r. w sprawie wstrzymania do odwołania odwiedzin w Ośrodku, wyjazdów na urlopowania i zorganizowanych wyjazdów grupowych;
- nr 15/2020 z 28 sierpnia 2020 r. w sprawie wprowadzenia obowiązku noszenia przyłbic lub maseczek przez pracowników Placówki podczas zajęć szkolnych lub internetowych;
- obowiązującą od 31 sierpnia 2020 r. procedurę przyjęcia wychowanki do Placówki w związku ze zwiększoną liczbą zachorowań na choroby zakaźne;
- obowiązującą w roku szkolnym 2020/2021 procedurę ustalającą zasady organizacji i nadzoru nad wychowankami Placówki odbywającymi kwarantannę oraz procedurę ustalającą zasady organizacji i nadzoru³⁹ nad kwarantanną nieletnich, które zostały doprowadzone (przez policję, rodziców) w czasie epidemii koronawirusa.

(akta kontroli str. 120-126)

Dyrektor Placówki podała, że żadna z wychowanek Placówki nie przejawiała niepokojących długotrwałych objawów, mogących jednoznacznie wskazywać na zakażenie wirusem SARS-CoV-2, poza objawami przeziębienia. Nie potwierdzono również żadnego przypadku zakażenia wirusem SARS-CoV-2 wśród wychowanek.

(akta kontroli str. 362)

Pracownicy Placówki, jak podała Dyrektor, nie przekazywali informacji o podejrzeniach u siebie zakażenia wirusem SARS-CoV-2, a potwierdzone testem zakażenie stwierdzono u dwóch pracowników. Osoby zakażone i osoby, z którymi były one w kontakcie zostały poddane kwarantannie, a Placówka przeszła pod nadzór epidemiologiczny.

(akta kontroli str. 362)

Wychowankom Placówki w okresie pandemii zapewniono opiekę lekarza rodzinnego (zdalnie), a od czasu kiedy zostały zdjęte obostrzenia wobec lekarzy rodzinnych –

³⁹ W tym m.in. monitorowanie wychowanki przez pielęgniarkę (w godzinach pracy) i wychowawcę (dyżurującego w budynku Internatu A, w którym mieści się pokój chorych oraz pełniącego dyżur nocny); monitorowanie temperatury wychowanki przynajmniej dwa razy dziennie.

wychowanki mają zapewnioną wizytę bezpośrednią w poradni u lekarza rodzinnego, stomatologa, ginekologa, dermatolog.

(akta kontroli str. 362)

W trakcie pandemii COVID-19 pomieszczeniem do odbywania kwarantanny był pokój chorych oraz dodatkowo wyznaczono jedno z pomieszczeń. Raz objęto kwarantanną grupową dziewczęta, z którymi pracował nauczyciel, u którego stwierdzono dodatni wynik. Grupa tych dziewcząt wraz z wychowawcą, sprawującym nad nimi opiekę, przebywała w izolacji. Do grupy tej nie miały dostępu inne osoby.

(akta kontroli str. 362, 571)

Placówka zapewniła wszystkim pracownikom i wychowankom dostęp do środków ochrony osobistej, tj. maseczek, przyłbic i płynów odkażających.

(akta kontroli str. 362)

Dyrektor Placówka podała w wyjaśnieniach, że najtrudniejsze było przyjmowanie nowo doprowadzonych nieletnich i zorganizowanie izolacji na kwarantannę; odmawiano Placówce wówczas wykonywania testów dla wychowanek. Znaczącym wsparciem w tym czasie był pomysł na utworzenie internetowego forum dyrektorów MOW, gdzie wymieniano się informacjami i doświadczeniem w kwestii pandemii.

(akta kontroli str. 475)

Ośrodek otrzymał następujące wsparcie na zwalczanie i przeciwdziałanie zakażeniom COVID-19:

- od organu prowadzącego: ponad 7 tys. zł, które przeznaczono na: zakup płynów do dezynfekcji rąk i powierzchni, rękawiczki, maseczki ochronne oraz zamontowanie pleksy w pomieszczeniach biurowych i samochodzie służbowym;
- z Ministerstwa Edukacji Narodowej: środki do dezynfekcji (75 l);
- z Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego: środek do dezynfekcji (20 l), środek do dezynfekcji rąk (5 l) i przyłbice (20 szt.);
- z Ministerstwa Zdrowia: dyspenser (bezdotykowe odkażanie rąk) na 18 miesięcy, płyn do dezynfekcji (140 l) i maseczki (500 szt.);
- od prywatnego sponsora: 4 tys. zł (poprzez stowarzyszenie OD Nowa działające przy tu. Ośrodku), za które zakupiono termometry, przyłbice, maseczki, rękawiczki i płyny do dezynfekcji.

(akta kontroli str. 571)

1.20. Do szczepienia przeciw SARS-CoV-2 dla kardy pedagogicznej w ramach Narodowego Programu Szczepień zgłosiło się 37 pracowników Placówki (19 wychowawców⁴⁰, 13 nauczycieli i 5 psychologów/pedagogów). Według stanu na 30 kwietnia 2021 r. jedną dawką zostało zaszczepionych 32⁴¹ pracowników (18 wychowawców, 10 nauczycieli i 4 psychologów/pedagogów), a dwoma żaden.

(akta kontroli str. 252A)

Dyrektor Placówki podała, że nie było problemów z rejestracją pracowników na szczepienia przeciw SARS-CoV-2.

(akta kontroli str. 244)

⁴⁰ W grupie tej uwzględniono wychowawców oraz Dyrektora i wicedyrektora Placówki.

⁴¹ 4 pracowników zrezygnowało, a 1 rozwiązał umowę o pracę.

1.21. Po kontroli NIK przeprowadzonej w 2017 r. w zakresie przygotowania Placówki do realizacji zadań wydane zostały cztery wnioski pokontrolne (nr 2, 3, 10 i 11). Trzy z tych wniosków Placówka wykonała w całości, a jeden w części.

(akta kontroli str. 263-264, 282-284)

Stwierdzone przez NIK braki w postanowieniach Statutu Placówki wymaganych rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 marca 2005 r. w sprawie ramowych statutów placówek publicznych⁴² zostały wprowadzone uchwałą nr 7/2017/2018 Rady Pedagogicznej Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Cerekwicy Nowej z dnia 30 listopada 2017 r. w sprawie nowelizacji Statutu MOW.

(akta kontroli str. 287-291)

Na próbie liczebności uczniów w oddz. szkolnych i liczebności gr. wychowawczych w latach 2018 r. i 2020 r. na dzień 31 marca, 30 czerwca, 30 września i 31 grudnia ustalono, że liczebność uczniów nie przekraczała dopuszczalnej przepisami⁴³ liczby 16, a liczebność gr. wychowawczych nie przekraczała dopuszczalnej przepisami⁴⁴ liczby 12.

(akta kontroli str. 292-295)

Protokoły z kontroli w zakresie bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów Placówki, przeprowadzone w kontrolowanym okresie, zostały przekazane do organu prowadzącego (ustalenia w tym zakresie zostały opisane w pkt 1.4. niniejszego wystąpienia pokontrolnego).

(akta kontroli str. 141-142)

Wniosek dotyczący naprawy ogrodzenia terenu Placówki oraz realizacji zaleceń pokontrolnych wynikających z rocznych przeglądów technicznych obiektów budowlanych został zrealizowany w zakresie wyczyszczenia rur spustowych i naprawy elewacji budynku internatu; ogrodzenie terenu Placówki, jak wynika z oględzin przeprowadzonych przez kontrolera NIK w dn. 2 czerwca 2021 r., nie zostało nadal naprawione.

(akta kontroli str. 283, 382-389, 392-393, 704-745)

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Stwierdzone
nieprawidłowości

1) Dyrektor Placówki nie wykonała 33 w całości i jednego w części zaleceń pokontrolnych wydanych po kontroli stanu technicznego obiektów budowlanych pięcioletniej przeprowadzonej 10 kwietnia 2017 r., dla których termin realizacji wyznaczono do 10 kwietnia 2018 r. Również nie zostały zrealizowane zalecenia pokontrolne wydane po rocznych przeglądach technicznych przeprowadzonych odpowiednio: 10 kwietnia 2018 r. – 36 zaleceń w całości i jednego w części, 10 kwietnia 2019 r. – 34 zalecenia i 20 kwietnia 2020 r. – 39 zaleceń. Termin wykonania tych zaleceń wyznaczono na 10 kwietnia następnego roku po przeprowadzonej kontroli (2019 r., 2020 r. i 2021 r.). Niezrealizowane zalecenia nie zagrażały bezpieczeństwu wychowanek Placówki. Dotyczyły one wykonania m.in. takich robót jak: remont elewacji, dachu, wymiany rynien i rur spustowych, kominów, okien, drzwi zewnętrznych, malowania pomieszczeń; w budynkach internatów, mieszkalnych i szkoły.

(akta kontroli str. 204-216)

⁴² Dz. U. Nr 52, poz. 466.

⁴³ Zgodnie z przepisami odpowiednio § 5 ust. 3 pkt 9 załącznika nr 2, § 5 ust. 3 pkt 9 załącznika nr 3, § 5 ust. 3 pkt 6 załącznika nr 4 i § 5 ust. 3 pkt 8 załącznika nr 5B do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 21.05.2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 61, poz. 624, ze zm.).

⁴⁴ § 22 ust. 2 rozporządzenia w sprawie MOW.

Dyrektor Placówki w powyższej sprawie podała, że zalecenia pokontrolne są realizowane w miarę możliwości ekonomicznych Placówki i ich pilności wykonania. Wykonanie zaleceń zaplanowane zostało w Planie naprawczym rozwoju infrastruktury oświatowej na lata 2018-2022, zmodyfikowanym w Planie na lata 2020-2024. Plany te przesłane zostały do organu prowadzącego, odpowiednio: 24 kwietnia 2018 r. i 1 czerwca 2020 r.

(akta kontroli str. 328-339, 342-352)

2) Kontrolowana jednostka nadal nie wykonała wniosku po kontroli NIK przeprowadzonej w 2017 r. w zakresie naprawy ogrodzenia terenu Placówki. Wymóg ogrodzenia terenu Placówki wynika z przepisów § 7 ust. 1 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

(akta kontroli str. 382, 704-705, 744)

Dyrektor Placówki wyjaśniła, że w 2018 r. Placówka otrzymała od organu prowadzącego środki na naprawę ogrodzenia i ogłoszono przetarg na wybór wykonawcy, ale nie wpłynęła żadna oferta i środki zostały zwrócone. Ponadto podała, że odbudowa opłotowania została wpisana do Planu naprawczego i infrastruktury jednostki na lata 2020-2024.

(akta kontroli str. 348, 382, 390-391)

OCENA CZĄSTKOWA

Pomieszczenia i otoczenie Placówki spełniały ogólne wymagania z zakresu bezpieczeństwa i higieny, jednakże dla zwiększenia bezpieczeństwa niezbędne jest uzupełnienie brakującego ogrodzenia terenu Ośrodka. W Ośrodku zapewniono wychowankom odpowiednie warunki mieszkaniowe, a wychowankom w ciąży również odpowiednią opiekę (w tym lekarską) i wyżywienie. Obiekty Placówki poddawane były kontrolom pod kątem zapewnienia korzystania z nich w sposób bezpieczny i higieniczny oraz okresowym kontrolom rocznym i pięcioletnim z ustawy Prawo budowlane. Większość zaleceń wydanych po okresowych kontrolach rocznych obiektów budowlanych i pięcioletniej, pomimo upływu kilku lat, nie zostało zrealizowanych. Osoby zatrudnione na stanowiskach nauczycieli, wychowawców, psychologów i pedagogów posiadały odpowiednie kwalifikacje, a w przypadku ich braku zostały zatrudnione za zgodą Wielkopolskiego Kuratora Oświaty. Placówka zrealizowała wnioski po kontroli NIK przeprowadzonej w 2017 r., dotyczące badanego obszaru, poza uzupełnieniem brakującego ogrodzenia jej terenu.

OBSZAR

2. Realizacja przez MOW zadań opiekuńczych i wychowawczych

Opis stanu faktycznego

2.1. W latach 2018-2021 (do 31 marca) z ewidencji Placówki zostało skreślonych odpowiednio: 55, 64, 52 i 15 wychowanek, w tym z powodu:

- długookresowej nieobecności spowodowanej ucieczką lub brakiem powrotu z urlopu / przepustki odpowiednio: 18, 28, 20 i 3; wychowanki te przebywały w Placówce przez okres od 31 dni (min.) do 967 dni (max.);

- przeniesienia do innego MOW z przyczyn wychowawczych odpowiednio: 3, 3, 2, w 2021 r. nie było takich przypadków; wychowanki te przebywały w Placówce przez okres od 24 dni (min.) do 558 dni (max.);

- ukończenia 18. roku życia odpowiednio: 22, po 19 (w 2019 r. i 2020 r.) i 8; wychowanki te przebywały w Placówce przez okres od 32 dni (min.) do 1626 dni (max.);

- zakończenia okresu resocjalizacji przed ukończeniem 18. roku życia odpowiednio: 3, 1, 3, w 2021 r. nie było takich przypadków; wychowanki te przebywały w Placówce przez okres od 80 dni (min.) do 659 dni (max.);

- z innych przyczyn odpowiednio: 9, 13, 8, 4; wychowanki te przebywały w Placówce przez okres od 4 dni (min.) do 990 dni (max.); wychowanki te zostały wykreślone z ewidencji Placówki z powodu: przeniesienia do innego MOW - w celu kontynuacji nauki w szkole realizującej kolejny etap edukacji (5); przeniesienia do placówki innego rodzaju (2); zmiany środka wychowawczego (22); zawieszenia środka wychowawczego (2); na wniosek pełnoletniej wychowanki (1); przeniesienia do innego MOW na prośbę wychowanki (1); przekierowania do innego MOW z uwagi na brak II kl. szkoły branżowej 1° (1).

(akta kontroli, str. 297, 307-310)

Wykreślenie z ewidencji Placówki siedmiu wychowanek w związku z zakończeniem okresu resocjalizacji odbyło się w każdym przypadku na podstawie postanowienia właściwego sądu rodzinnego.

(akta kontroli str. 362-364)

2.2. W prowadzonym w Placówce „Rejestrze aktów wandalizmu, zniszczenie uszkodzenie mienia w oku szkolnym 2020/2021”, zarejestrowane zostało jedno takie zdarzenie. W zdarzeniu tym uczestniczyły trzy doprowadzone wychowanki, które zniszczyły drzwi w pomieszczeniu chorych, były wulgarne i agresywne. W przesłanych do Kuratorium Oświaty kwartalnych raportach wykazywano, że na terenie Placówki nie miały miejsca wypadki nadzwyczajne, określone przez Kuratorium.

(akta kontroli, str. 16A, 179, 197-200)

W trakcie poprzedniej kontroli NIK przeprowadzonej w 2017 r. ustalono, że w latach 2012-2016 nie miały miejsca zdarzenia nadzwyczajne.

(akta kontroli str. 266)

Z informacji uzyskanej przez NIK od Komendanta Powiatowego Państwowej Straży Pożarnej w Jarocinie wynika, że w latach 2018-2021 (do 31 marca) zastępy jednostek ochrony przeciwpożarowej przeprowadziły dwa działania ratowniczo-gaśnicze na terenie Placówki. W jednym przypadku dotyczyło to pożaru śmieci przy altanie ogrodowej w dniu 2 maja 2020 r., a w drugim nadłamania konara drzewa nad chodnikiem w dniu 15 lipca 2020 r.

(akta kontroli str. 313-314)

Z informacji uzyskanej przez NIK od Komendanta Powiatowego Policji w Jarocinie wynika, że w latach 2018-2021 (do 31 marca) funkcjonariusze Policji wzywani byli do Placówki 57 razy. W 50 przypadkach wezwania dotyczyły „samowolnego oddalenia się małoletniej i wszczęcia poszukiwań opiekuńczych; w pozostałych (po jednej sprawie): „zatrzymania poszukiwanej małoletniej”; „naruszenia czynności ciała” (21 września 2018 r.); „pobicia małoletniej” (26 września 2018 r.); „próby samobójczej” (18 lipca 2019 r.); „niepożądanego gościa na terenie Placówki” (15 września 2019 r.); „naruszenia nietykalności cielesnej” (17 listopada 2019 r.) i „myśli samobójczych” (7 maja 2020 r.).

(akta kontroli str. 315-318)

Z informacji uzyskanej przez NIK od Wielkopolskiego Centrum Ratownictwa Medycznego spółka z o.o. w Koninie wynika, że od 1 kwietnia 2019 r. spółka ta posiada w swojej strukturze dyspozytornię medyczną, dysponującą zespołami ratownictwa medycznego, na terenie której znajduje się Placówka. Od 1 kwietnia 2019 r. do 31 marca 2021 r. w Placówce odnotowanych zostało 12 zdarzeń, do których został zadysponowany zespół ratownictwa medycznego. Zdarzenia te dotyczyły: omdlenia i zaburzeń adaptacyjnych; próby samobójczej wychowanki leczonej psychiatrycznie; zwichnięcia; samookaleczenia wychowanki leczonej

psychiatrycznie; urazu nosa po ataku padaczki; hipoglikemii oraz myśli samobójczych i ciąży wychowanek (po trzy z tych zdarzeń).

(akta kontroli str. 379-381)

Dyrektor Placówki, w sprawie ww. zdarzeń (poza uciezkami) podała, że informacje o nich znajdują się w aktach wychowanek oraz w zeszytach nocnym i, że nie wpisują się one w katalog zdarzeń nadzwyczajnych raportowanych co kwartał do Kuratorium Oświaty (ustalenia w tym zakresie zostały opisane w pkt 1.2. niniejszego wystąpienia pokontrolnego). Ponadto w sprawie przyjętych w Placówce rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy i demoralizacji pomiędzy wychowanekami o różnym stopniu zdemoralizowania Dyrektor podała, że Ośrodek proponuje szeroki wachlarz zajęć resocjalizacyjnych, terapeutycznych, sportowych, edukacyjnych, profilaktycznych i rozwijających zainteresowania.

(akta kontroli str. 364-365, 571)

2.3. W kontrolowanym okresie 53 wychowanki uciekły 69 razy, z tego:

- w 2018 r. - 15 uciekło 22 razy; 11 z tych ucieczek było zbiorowymi;
- w 2019 r. - 15 uciekło 19 razy; siedem z tych ucieczek było zbiorowymi;
- w 2020 r. - 20 uciekło 25 razy; 18 z tych ucieczek było zbiorowymi;
- w 2021 r. (do 31 marca) - trzech ucieczek indywidualnych dopuściły się trzy wychowanki.

(akta kontroli, str. 180-191)

Liczba ucieczek w poszczególnych latach kontrolowanego okresu była mniejsza niż w latach wcześniejszych (okres 2012-2017), kiedy wynosiła odpowiednio: 30, po 23 - w 2013 r. i 2014 r., 35, 55 i 33.

(akta kontroli str. 180-181)

Dyrektor Placówki w sprawie działań mających wpływ na zmniejszenie liczby ucieczek podała m.in., że kładzie się nacisk na tworzenie przyjaznych warunków zwracając uwagę na umożliwienie zrozumienia przez wychowankę jej osobistej sytuacji życiowej oraz uświadomienie ograniczeń, jak również korzyści wynikających z konieczności pobytu w placówce. Ponadto celem oddziaływań Placówki jest kształtowanie pozytywnych relacji z rówieśnikami i dorosłymi, jak też zweryfikowanie postaw dziewcząt wobec subkultur, w jakich mogły do tej chwili uczestniczyć; uświadomienie negatywnych konsekwencji oddalenia z Placówki związanych m.in. z czasowym ograniczeniem przywilejów. W zakresie zabezpieczenia technicznego wykonano takie działania jak: okna w dolnych kondygnacjach wyposażono w metalowe blokady; w oknach pokoju chorych zainstalowano zabezpieczenia metalowe uniemożliwiające ich dowolne otwieranie.

(akta kontroli str. 473)

2.4. Przyczynami skierowania do Placówki 12 wychowanek⁴⁵ była demoralizacja, dokonanie czynu karalnego (uszkodzenie elewacji budynku, kradzież żywności lub kierowanie gróźb karalnych wobec innej małoletniej i pobicie małoletniej), zmiana środka wychowawczego z nadzoru kuratorskiego na umieszczenie w MOW. Wychowanki (10 z nich) rozpoczęły pobyt w Placówce po upływie od 17 do 89 dni od wydania postanowienia sądu o umieszczeniu w MOW. Dwie⁴⁶ nieletnie,

⁴⁵ Ustalenia kontroli NIK zostały dokonane na próbie 12 wychowanek, które opuściły Placówkę w latach 2018-2021 w związku z osiągnięciem pełnoletności, wytypowanych po cztery z lat 2018 r. i 2020, trzy z 2019 r. i jedną z 2021 r., która w kontrolowanym okresie przebywała w Placówce najdłużej - 1626 dni. Pobyt wytypowanych do kontroli wychowanek był najdłuższy (wynosił od 924 dni do 1626 dni). W opisie ustaleń dot. tych wychowanek przyjęto nr poz., pod którą zostały one zaewidencjonowane w księdze wychowanek Placówki. Na próbie tych wychowanek zostały dokonane ustalenia opisane w dalszej części niniejszego wystąpienia (w pkt od 2.5 do 2.9., w pkt 2.15. i 2.16. oraz w pkt 3.1., 3.2. i 3.5.).

⁴⁶ Dot. wychowanek nr 575 i 33.

dla których Placówka była kolejnym ośrodkiem wychowawczym, przybyły do niej po upływie odpowiednio: 309 i 556 dni od wydania postanowienia sądu.

(akta kontroli, str. 319, 321, 307-310, 323-325)

2.5. Dla każdej z 12 wychowanek został opracowany I-PET, o którym mowa w przepisach § 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 grudnia 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletnich w młodzieżowym ośrodku wychowawczym⁴⁷.

(akta kontroli, str. 394)

2.6. Pierwsze I-PET dla dziewięciu wychowanek zostały sporządzone⁴⁸ po upływie od 14 do 30 dni od dnia ich przybycia do Placówki, a dla jednej po upływie 32 dni od przybycia⁴⁹. Dla pozostałych dwóch wychowanek, które przybyły do Placówki odpowiednio we wrześniu 2014 r. i w marcu 2015 r. sporządzone zostały I-PET, na których nie dokonano adnotacji o dacie ich opracowania.

(akta kontroli, str. 395)

W skład zespołów opracowujących I-PET dla 12 wychowanek wchodził nauczyciele i specjaliści (psycholodzy i pedagodzy) oraz wychowawcy grup wychowawczych prowadzący zajęcia z wychowanekami w Placówce.

(akta kontroli str. 396)

Przed opracowaniem I-PET dokonano wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia/wychowanki, w której zawarto charakterystykę środowiska rodzinnego i trudności wychowawczych wychowanki, diagnozę pedagogiczną z zaleceniami, opinię psychologiczną z zaleceniami oraz zalecenia zawarte w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego (jeżeli zostało wydane przed opracowaniem I-PET).

(akta kontroli str. 412-415, 433-437)

I-PET zostały opracowane (poza dwoma, na których nie podano daty sporządzenia) w terminach⁵⁰ ustalonych w przepisach § 6 ust. 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym⁵¹.

(akta kontroli str. 396)

I-PET opracowane dla 10 wychowanek zawierały wszystkie elementy, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 1-6 rozporządzeń w sprawie warunków organizowania kształcenia. W przypadku I-PET opracowanych dla dwóch wychowanek, przybyłych do Placówki odpowiednio we wrześniu 2014 r. i w marcu 2015 r., nie zawarto w nich elementów, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 3, 4, 5 (działań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego) przyw. rozporządzenia.

(akta kontroli str. 396-398)

⁴⁷ Dz. U. Nr 296, poz. 1755.

⁴⁸ W latach 2015-2018.

⁴⁹ W 2015 r.

⁵⁰ Tj. jeden I-PET sporządzono po upływie 14 dni od wpłynięcia do Placówki orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, a w pozostałe dziewięć – do 30.09. r. szk., w którym wychowanka rozpoczynała kształcenie.

⁵¹ Dz. U. z 2020 r., poz. 1309, wcześniej rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1113); dalej: rozporządzenia w sprawie warunków organizowania kształcenia.

Dla dwóch ww. wychowanek sporządzone I-PET na kolejny etap edukacji, zatwierdzone 29 września 2017 r.⁵², zawierały wszystkie elementy, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 1-6 rozporządzeń w sprawie warunków organizowania kształcenia.

(akta kontroli str. 411-419, 432-444)

Dla pięciu wychowanek, przed opracowaniem dla nich I-PET, Placówka była w posiadaniu orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, z których zalecenia uwzględniono w I-PET, a dla pięciu orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego wpłynęły do Placówki po upływie od 65 do 554 dni od daty opracowania pierwszego I-PET⁵³. I-PET⁵⁴ dla wychowanek, dla których Placówka nie posiadała orzeczeń, opracowano na podstawie takich dokumentów jak: wielospecjalistyczna ocena poziomu funkcjonowania wychowanki, wywiad środowiskowy, opinie z poprzednich szkół lub/i ośrodków, dotychczasowe orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, karty zdrowia, opinie Opiniodawczych Zespołów Specjalistów Sądowych oraz obserwacji dziewcząt w Placówce, analizy mocnych stron i deficytów nieletnich, wymiany spostrzeżeń pomiędzy nauczycielami, wychowawcami, specjalistami, informacji uzyskanych od rodziców/opiekunów prawnych.

(akta kontroli str. 395, 398, 570)

Dyrektor Placówki podała w wyjaśnieniach, że po uzyskaniu orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego dla ww. pięciu wychowanek zalecenia w nich zawarte zostały ujęte w dokumentacji I-PET. Dodała ponadto, że przedmiotowe orzeczenia najczęściej wydawane są w oparciu o diagnozę sporządzoną przez Placówkę i Poradnia, wydająca orzeczenie, korzysta z informacji o nieletniej, które zostały zgromadzone w trakcie jej pobytu w Ośrodku.

(akta kontroli str. 570)

Pierwsze I-PET opracowane dla 12 wychowanek nie były modyfikowane. Dla siedmiu wychowanek opracowano drugi I-PET, na kolejny etap edukacji. Przed opracowaniem drugiego I-PET dla żadnej z tych siedmiu wychowanek Placówka nie uzyskała orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. Przedmiotowe orzeczenia uzyskano po opracowaniu drugiego I-PET dla pięciu wychowanek, a dla dwóch orzeczeń nie uzyskano pomimo wysyłania monitów do opiekunów prawnych w sprawie podpisania przez nich wniosków o wydanie przedmiotowego orzeczenia.

(akta kontroli str. 398, 468)

Dyrektor Placówki w wyjaśnieniach wskazała na następujące problemy ze strony rodziców/opiekunów prawnych wychowanek w zakresie uzyskania orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego: lekceważenie odesłania na adres Placówki podpisanego wniosku o wydanie orzeczenia i nie reagowanie na monity w tej sprawie; nieprecyzyjne wypełnianie wniosku (brak podpisu w wyraźnie zaznaczonych miejscach, sporządzanie własnych adnotacji, niezwiązanych z przeznaczeniem wniosku), co w konsekwencji powodowało nieważność wniosku i brak możliwości wydania orzeczenia; zwlekanie z uzupełnieniem dokumentacji, koniecznej do wydania orzeczenia, tj. sądowego udokumentowania ustanowienia opieki prawnej, pozbawienie rodziców/rodzica opieki prawnej; brak informacji, co do miejsca zamieszkania rodzica, który nie jest pozbawiony władzy rodzicielskiej (w przypadku kiedy rodzice/opiekunowie prawni mieszkają oddzielnie).

⁵² Po poprzedniej kontroli NIK przeprowadzonej w 2017 r.

⁵³ Dla dwóch pozostałych wychowanek Placówka posiadała orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, które wpłynęły do Ośrodka w jednym przypadku - 13 dni przed przybyciem wychowanki do Placówki, a w drugim po upływie 197 dni od jej przybycia do Placówki (dot. wychowanek, dla których opracowano I-PET, na których brakowało adnotacji o dacie ich sporządzenia).

⁵⁴ Sporządzonych w latach 2015-2017.

(akta kontroli str. 477)

Ustalane działania resocjalizacyjne w I-PET opracowanych dla 12 wychowanek były zróżnicowane. Przykładowo dla wychowanki (nr 106) przyjęte działania dotyczyły m.in.: powstrzymania, modyfikowania i korygowania zachowań negatywnych; wskazywania pozytywnych wzorców i autorytetów godnych do naśladowania; angażowanie do zadań wymagających współpracy, zaufania i konsekwencji; stosowanie systemu nagród i pochwał jako środek motywujący pozytywne zachowanie. W I-PET wychowanki (nr 522) natomiast zaplanowane działania dotyczyły m.in.: wykształcenia umiejętności radzenia sobie z presją rówieśników oraz z lękiem i nieufnością w bliższych kontaktach interpersonalnych; kształtowanie umiejętności radzenia sobie z silnymi emocjami i rozładowywania napięć w sposób społecznie akceptowany; wykształcenia postaw sprzyjających indywidualnemu i społecznemu rozwojowi wychowanki, w szczególności poczucia własnej wartości; poszerzenie wiedzy o mechanizmach uzależnienia i skutkach zażywania środków uzależniających; kształtowania umiejętności adekwatnej samopomocy i komunikowania się w grupie.

(akta kontroli str. 399-410)

2.7. Spośród 12 wychowanek Placówki, 10 sporządziło IPU, w których posiadaniu była Placówka. W przypadku dwóch pozostałych wychowanek - jedna (nr 33) przebywała na długotrwałym zwolnieniu lekarskim spowodowanym okresem okołoporodowym i Placówka nie miała wiedzy czy opiekun usamodzielnienia wywiązał się z obowiązku sporządzenia IPU; druga z nich (nr 672) usamodzielniana była przez inną placówkę, której była podopieczną i nie przesłano informacji o wywiązaniu się z tego obowiązku.

(akta kontroli, str. 353, 357)

2.8. W stosunku do 11⁵⁵ wychowanek Placówki, w sposób następujący wywiązano się z obowiązków określonych w przepisach § 3 ust. 1-3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 sierpnia 2012 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie⁵⁶:

- nie później jednak niż do dnia 10 grudnia roku poprzedzającego, poinformowano właściwego kierownika PCPR o wszystkich 11 wychowankach, które w danym roku kalendarzowym osiągnęły pełnoletność;

- co najmniej na trzy miesiące przed terminem opuszczenia Placówki, poinformowano właściwego kierownika PCPR o zamiarze usamodzielnienia się dwóch wychowanek;

- nie później niż na miesiąc przed opuszczeniem Placówki, do właściwego kierownika PCPR przekazano dokumentację dziewięciu wychowanek (dokumentacji wychowanki nr 33, przebywającej na długotrwałym zwolnieniu lekarskim, nie przesłano do PCPR – IPU nie opracowano w Placówce).

Nie przestrzegano terminów dla poinformowania właściwego kierownika PCPR o zamiarze usamodzielnienia się wychowanek i dla przekazania dokumentacji usamodzielnianej wychowanki do PCPR, co zostało opisane w sekcji „Ustalone nieprawidłowości” w obszarze drugim niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 358-359)

2.9. IPU opracowane przez 10 wychowanek Placówki - w sześciu przypadkach nie posiadały daty ich sporządzenia, a w pozostałych czterech ta data została

⁵⁵ Poza wychowanką nr 672, która była usamodzielniana przez Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą „Dom pod Plantami” w Szczecinie.

⁵⁶ Dz. U. poz. 954, dalej: rozporządzenie w sprawie usamodzielnienia.

podana. IPU czterech wychowanek zostały sporządzone na co najmniej miesiąc przed osiągnięciem pełnoletności. Opiekunem usamodzielnienia w jednym⁵⁷ przypadku był pracownik Placówki, w pozostałych opiekunami były osoby z zewnątrz. W każdym z 10 IPU wskazane zostały zadania opiekuna usamodzielnienia, które zostały sformułowane w sposób następujący:

- „udzielanie doradztwa, pomocy i wspieranie przy rozwiązywaniu problemów osobistych; motywowanie do współżycia zgodnego z zasadami społecznie akceptowanymi; pomoc przy załatwianiu spraw urzędowych; utrzymywanie stałego kontaktu z wychowanką; sprawowanie kontroli nad prawidłowością wywiązywania się przez nią z nałożonych obowiązków; utrzymywanie kontaktów z PCPR i MOPS⁵⁸” - w pięciu IPU;

- „stała pomoc w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych; wsparcie przy wypełnianiu dokumentów urzędowych; pisemne akceptowanie wniosków o pomoc wychowanki; utrzymywanie stałego kontaktu z wychowanką; kontrolowanie czy prawidłowo wywiązuje się z ustaleń zawartych w IPU; czy rozliczyła się z przyznanej pomocy pieniężnej na zagospodarowanie i na usamodzielnienie zadania” – w trzech IPU;

- „stała pomoc w zakresie kontynuowania nauki, podjęcia zatrudnienia, spraw mieszkaniowych, poradnictwa i pracy socjalnej, świadczeń na kontynuowanie nauki, uprawnień do ubezpieczenia zdrowotnego, pomocy rzeczowej na zagospodarowanie i na usamodzielnienie” – w jednym IPU;

- „pomoc w zakresie kontynuowania nauki, podjęcia zatrudnienia, starań o mieszkanie, mobilizowanie do udziału w kursach, szkoleniach, doszkąłaniu, załatwianiu niezbędnych spraw urzędowych, zarejestrowania się w PUP” – jeden IPU.

(akta kontroli str. 353-354)

Spośród 10 IPU, na czterech widniały podpisy opiekunów usamodzielnienia, a na jednym podpis kierownika PCPR. Brak podpisów opiekunów usamodzielnienia i kierowników PCPR na pozostałych IPU, Dyrektor Placówki wyjaśniła: brakiem „fizycznej” obecności opiekunów podczas opracowania IPU, jednak zobligowano ich do uzupełnienia brakującego podpisu w miejscu w PCPR/MOPS/MOPR⁵⁹; nieodesłaniem do Placówki przez PCPR/MOPS/MOPR podpisanych IPU przez ich kierowników.

(akta kontroli str. 353-356)

Opracowane IPU 10 wychowanek w każdym przypadku odnosiły się do sposobów i form określonych w § 7 ust. 1⁶⁰ rozporządzenia w sprawie usamodzielnienia.

(akta kontroli str. 353-356)

Dyrektor Placówki podała w wyjaśnieniach, że zasadniczym problemem przy opracowaniu IPU jest współpraca z opiekunami usamodzielnienia, którzy nie wywiązują się z ustaleń i zobowiązań. Ponadto wychowanki, które najpierw deklarują chęć pozostania w Placówce do czasu zakończenia bieżącego roku szkolnego, zmieniają zdanie i tuż po uzyskaniu pełnoletności opuszczają Placówkę, co wpływa na terminowość przesyłania dokumentacji do PCPR.

(akta kontroli str. 474)

⁵⁷ Dot. wychowanki nr 575.

⁵⁸ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

⁵⁹ Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie.

⁶⁰ Poza określonymi w § 7 ust. 1 pkt 5 przyw. rozporządzenia, gdyż taka sytuacja nie miała miejsca.

2.10. W każdym roku okresu objętego kontrolą Placówka realizowała zajęcia resocjalizacyjne⁶¹, sportowe⁶², kulturalno-oświatowe⁶³, rozwijające zainteresowania⁶⁴, o których mowa w przepisach § 19 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie MOW.

(akta kontroli str. 298-306)

W ramach zajęć o charakterze terapeutyczno-profilaktycznym Placówka prowadziła dla wychowanek: trening zastępowania agresji; trening umiejętności kontroli zachowań związanych z alkoholem i narkotykami „TUKAN”; zajęcia pt. „Już Cię kocham, więc zaczekam – świadome dojrzałe macierzyństwo”; program ARS, czyli jak dbać o miłość – program koordynowany przez Główny Inspektorat Sanitarny, przyjęty w systemie rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego; terapię EEG Biofeedback; trening metodą Tomatisa; program Szkoła promująca zalecenia Europejskiego kodeksu walki z rakiem – zapobieganie chorobom cywilizacyjnym; program „Trzymaj formę” – propagujący ideę ruchu i aktywności fizycznej; warsztaty edukacyjne – „Bezpieczeństwo w sieci”.

(akta kontroli str. 298-306)

Przy realizacji zajęć, o których mowa w przepisach § 19 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie MOW, Placówka współpracowała z podmiotami zewnętrznymi, takimi jak: Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego, w tym: Edukacji i Nauki oraz Zdrowia i Przeciwdziałania Uzależnieniom; Stowarzyszenie Od-Nowa, Rzecznik Praw Dziecka; Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Jarocinie, PCPR; Ośrodki Pomocy Społecznej, Ośrodek Terapii Uzależnień w Kaliszu, Sądy Rejonowe; Komendy Policji; Komendant Hufca, Gminny Ośrodek Kultury, samorząd lokalny, biblioteka publiczna w Jarocinie, Straż Pożarna, szkoły środowiskowe i inne placówki opiekuńcze i resocjalizacyjne.

(akta kontroli str. 298-306)

W kontrolowanym okresie - w 2020 r. zrezygnowano z prowadzenia jednej sekcji SKS w ramach programu dofinansowanego z SKS Wielkopolska, w związku z przyznaniem przez Ministerstwo Kultury Dziedzictwa Narodowego i Sportu mniejszych środków na realizację zadania dla oddziału SKS Wielkopolska.

(akta kontroli str. 306)

Dyrektor Placówki podała, że problemy w realizacji zajęć w obszarze integracji społecznej i współpracy środowiskowej związane są z obostrzeniami wprowadzonymi na terenie kraju w związku z pandemią COVID-19, które ograniczyły lub zupełnie pozbawiły Placówkę możliwości organizacji takich zajęć.

(akta kontroli str. 476)

2.11. Kontrola Kuratorium wykazała, że nauczyciele wychowawcy prowadzili dla każdej grupy wychowanek dzienniki zajęć, które spełniały wymagania określone w przepisach § 10 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola,

⁶¹ Np. programy resocjalizacyjne grup wychowawczych.

⁶² Np.: szkolny klub sportowy – sekcja piłki siatkowej, sekcja gier zespołowych (fitness, aerobik); rajdy rowerowe; zajęcia biegowe; zajęcia w sekcji tenisa stołowego; zajęcia ogólnorozwojowe na powietrzu i w przestrzeni otwartej (rozgrywki sportowe, pikniki, spacer); wycieczki profilaktyczno – edukacyjne.

⁶³ Np.: narodowe czytanie w 2018 r. i w 2019 r.; Akcje Sprzątanie Świata; Dzień Edukacji Narodowej; „Wolę zgodę” – obchody Dnia Mediacji; obchody Dnia Wszystkich Świętych; obchody Dnia Niepodległości; Festiwal piosenki harcerskiej TRAMP; Światowy Dzień Walki z Rakiem; obchody Międzynarodowego Dnia Teatru; Dzień Matki – konkurs literacki; Międzynarodowy dzień Wolontariusza; Konkursy: „Uroki jesieni w twórczości wychowanek”; Gminny konkurs wiedzy o lesie; szkolny konkurs wiedzy o Powstaniu Wielkopolskim; konkurs pieczenia rogalu Marcińskich - „Skąd Rogale w Poznaniu”; szkolny konkurs wiedzy o Powstaniu Styczniowym.

⁶⁴ Np. plastyczne, taneczne, przyrodnicze, ekologiczne, sportowe, czytelnicze, rękodzieła, wokalne, teatralne, harcerskie, pożarnicze.

szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji⁶⁵.

(akta kontroli str. 748-760)

2.12. Dzienniki lekcyjne prowadzone przez nauczycieli Placówki, objęte kontrolą Kuratorium, spełniały wymagania określone w przepisach § 8 ust. 2 i 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji.

(akta kontroli str. 748-760)

2.13. Dzienniki innych zajęć prowadzone w Placówce, w tym dzienniki zajęć prowadzone przez pedagogów i psychologów oraz dzienniki dodatkowych zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, objęte kontrolą Kuratorium, spełniały wymagania określone w przepisach § 11 ust. 3 rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji.

(akta kontroli str. 748-760)

2.14. Dwie wychowanki Placówki uzyskały zgodę sądu rodzinnego na przedłużenie pobytu w Placówce w roku szkolnym 2018-2019, z tego jedna do zakończenia zajęć dydaktycznych, tj. do 19 czerwca 2019 r., druga do ukończenia I półrocza roku szkolnego, tj. do 13 stycznia 2019 r. Wychowanki te po ukończeniu 18 lat przebywały w Placówce jeszcze przez odpowiednio: ponad osiem miesięcy – jedna i ponad dwa miesiące – druga.

(akta kontroli str. 307-310, 367)

Dyrektor Placówki podała w wyjaśnieniach, że Placówka nie miała żadnych trudności z uzyskaniem ww. zgód sądu na przedłużenie pobytu wychowanek. Ponadto podała, że podczas przedłużonego pobytu w Placówce ww. dwóch wychowanek nie odnotowano problemów wychowawczych z ich udziałem; respektowały one zasady pobytu.

(akta kontroli str. 476)

2.15. NIK wystąpiła do Biura Informacyjnego Krajowego Rejestru Karnego o informację dotyczącą 12 wychowanek, które w latach 2018-2021 opuściły Placówkę w związku z osiągnięciem pełnoletności oraz 12⁶⁶ wychowanek, które zostały wykreślone z ewidencji Placówki w związku z długotrwałą nieobecnością. Uzyskano informacje o zbyt dużym stopniu ogólności, uniemożliwiającej przyporządkowanie ich do jednostki objętej kontrolą.

(akta kontroli str. 319, 320, 793-819)

2.16. Spośród dziewięciu wychowanek, które w latach 2018-2020 opuściły Placówkę w związku z osiągnięciem pełnoletności i opracowały IPU, siedem (77,78%) zgłosiło się do PCPR celem realizacji IPU. W trakcie kontroli NIK przeprowadzonej w 2017 r. udział procentowy wychowanek, które zgłosiły się do PCPR celem realizacji IPU, wynosił 80%.

(akta kontroli str. 680-703)

Spośród 11 wychowanek, które w latach 2018-2020 opuściły Placówkę w związku z osiągnięciem pełnoletności oraz 12⁶⁷ wychowanek, które zostały wykreślone z ewidencji Placówki w związku z długotrwałą nieobecnością:

⁶⁵ Dz. U. poz. 1646, dalej: rozporządzenie w sprawie prowadzenia dokumentacji.

⁶⁶ Do badania NIK wytypowano po cztery wychowanki, które z powodu uciezki lub braku powrotu do Placówki, zostały skreślone z ewidencji w 2018 r., 2019 r. i 2020 r. – do próby z poszczególnych lat wybrano wychowanki o najdłuższym okresie pobytu w Placówce.

⁶⁷ Do badania NIK wytypowano po cztery wychowanki, które z powodu uciezki lub braku powrotu do Placówki, zostały skreślone z ewidencji w 2018 r., 2019 r. i 2020 r. – do próby z poszczególnych lat wybrano wychowanki o najdłuższym okresie pobytu w Placówce.

- żadna nie była objęta ubezpieczeniem społecznym w KRUS⁶⁸;
 - 11 z nich (47,83%) objętych było ubezpieczeniem społecznym w ZUS⁶⁹ z tytułu umowy o pracę lub umowy zlecenie; udział procentowy stwierdzony w tym zakresie w trakcie kontroli NIK przeprowadzonej w 2017 r. wynosił 22,2%;
 - 15 (65,22%) wychowanek kontynuowało naukę; udział procentowy stwierdzony w tym zakresie w trakcie kontroli NIK przeprowadzonej w 2017 r. wynosił 16,67%.
- (akta kontroli str. 271, 761-785, 786-792)

2.17. Po kontroli NIK przeprowadzonej w 2017 r. w zakresie realizacji przez Placówkę zadań opiekuńczych i wychowawczych wydanych zostało pięć wniosków pokontrolnych (nr 4, 5, 6, , 7 i 9). Wnioski te zostały zrealizowane. Placówka ucieczki wychowanek⁷⁰ zgłaszała policji (najbliższej i w miejscu zamieszkania nieletniej) i właściwemu sądowi rodzinnemu. Wychowanki, po za jednym przypadkiem, były zapoznawane z prawami, obowiązkami i zasadami pobytu w Placówce⁷¹ w dniu przybycia (jedna z tych wychowanek, która oświadczenie o zapoznaniu się z prawami i obowiązkami złożyła w dniu następnym, została dowieziona do Placówki o godz. 23.30). Wychowanki, które osiągnęły pełnoletność, pozostawały w Placówce do zakończenia roku szkolnego za zgodą sądu rodzinnego⁷². W dziennikach zajęć psychologów i pedagogów podawane były informacje o stałych zajęciach specjalistycznych, zaplanowanych do realizacji w danym dniu tygodnia⁷³. I-PET, sporządzone po zakończeniu poprzedniej kontroli NIK, zawierały wszystkie elementy, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 1-6 rozporządzeń w sprawie warunków organizowania kształcenia.

(akta kontroli str. 282, 367-373, 395-398, 748-760)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Dyrektor Placówki z opóźnieniem (od kilku do 39 dni), w stosunku do terminów ustalonych w przepisach § 3 ust. 2-3 rozporządzenia w sprawie usamodzielnienia, poinformowała właściwych kierowników PCPR o zamiarze usamodzielnienia się ośmiu⁷⁴ wychowanek oraz przesłała do PCPR dokumentację jednej⁷⁵ usamodzielnianej wychowanki.

(akta kontroli str. 358-359)

Dyrektor Placówki w wyjaśnieniach w sprawie opóźnień w przekazaniu do PCPR informacji o zamiarze usamodzielnienia się ośmiu wychowanek nie podała przyczyn takiego stanu. Sprawę przekazania z opóźnieniem do PCPR dokumentacji jednej usamodzielnianej wychowanki Dyrektor Placówki wyjaśniła tym, że wychowanka rozważała pozostanie w Placówce do końca roku szkolnego 2018/2019, a ostatecznie zmieniła zdanie i opuściła Placówkę z chwilą osiągnięcia pełnoletności (w czerwcu 2019 r.), co wpłynęło na terminowość wysłania dokumentacji.

(akta kontroli str. 474)

OCENA CZĄSTKOWA

Placówka realizowała zadania opiekuńcze i wychowawcze wspierane przez prowadzenie szeregu zajęć resocjalizacyjnych, sportowych, kulturalno-oświatowych i rozwijających zainteresowania dla wychowanek. Placówka dla nowoprzyjętych

⁶⁸ Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

⁶⁹ Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

⁷⁰ Badaniem NIK objęto wszystkie 25 ucieczek wychowanek, które miały miejsce w 2020 r.

⁷¹ Badaniem objęto próbę losowo wybranych 21 wychowanek, doprowadzonych do Placówki w latach 2018-2020.

⁷² Ustalenia w tym zakresie zostały opisane w pkt 2.14. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

⁷³ Ustalenia w tym zakresie opisane zostały w pkt 2.13. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

⁷⁴ Dot. wychowanek nr: 1, 106, 522, 575, 581, 643, 661, 648.

⁷⁵ Dot. wychowanki nr 661.

wychowanek opracowała I-PET, które zawierały wszystkie wymagane elementy, poza dwoma przypadkami, w których I-PET opracowano w 2014 r. i 2015 r. Kolejne I-PET opracowane dla tych dwóch wychowanek były już kompletne. Wychowanki usamodzielniane przez Placówkę opracowały IPU, w którym zostały ujęte wszystkie wymagane elementy. Obowiązki dotyczące informowania właściwych kierowników PCPR o zamiarze usamodzielnienia się wychowanek oraz przesłania do PCPR dokumentacji usamodzielnianej wychowanki Placówka zrealizowała z opóźnieniem (od kilku do 39 dni). Prawidłowo były dokumentowane zajęcia dydaktyczne w szkołach i zajęcia z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Placówka zagwarantowała wychowankom możliwość kontynuowania nauki po ukończeniu 18. roku życia, uzyskując zgodę właściwego sądu rodzinnego w tym zakresie. Po opuszczeniu Placówki wychowanki podejmowały dalszą naukę i pracę, a odsetek tych wychowanek był trzykrotnie wyższy od udziału procentowego w tym zakresie ustalonego w poprzedniej kontroli NIK. Wnioski pokontrolne wydane po kontroli NIK przeprowadzonej w 2017 r., dotyczące badanego obszaru, zostały w pełni zrealizowane.

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

3. Monitorowanie skuteczności realizowanych zadań

3.1. W kontrolowanym okresie dokonane zostały wielospecjalistyczne oceny poziomu funkcjonowania ucznia⁷⁶ dotyczące 12 wychowanek Placówki, objętych badaniem NIK. Ocen tych dokonywał, dwa razy w roku szkolnym, zespół w składzie nauczyciele, specjaliści i wychowawcy prowadzący zajęcia z wychowankami. Poza trzema przypadkami (opisanymi poniżej w obszarze stwierdzone nieprawidłowości), wszystkie dokonane oceny były zamieszczone w dokumentacji I-PET każdej z wychowanek.

(akta kontroli, str. 498-499)

3.2. Dokonane w badanym okresie wielospecjalistyczne oceny poziomu funkcjonowania ucznia zawierały elementy, o których mowa w przepisach § 6 ust. 10 pkt. 1, 2, 3 rozporządzenia w sprawie warunków organizowania kształcenia. W trakcie dokonywania przedmiotowych ocen, zespół, o którym mowa wyżej, dokonywał również ocen zasadności pobytu wychowanek w Placówce. Przedstawione w przedmiotowych ocenach wnioski nie stanowiły podstawy dla modyfikacji I-PET sporządzonych dla wychowanek.

(akta kontroli, str. 499)

3.3. Placówka dokonywała oceny⁷⁷ efektów podejmowanych działań, w szczególności dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych dwa razy w każdym roku badanego okresu. Oceny te zawarto w: śródrocznych, rocznych i końcowych podsumowaniach wyników klasyfikacyjnych uczennic; w podsumowaniach pracy dydaktyczno-wychowawczej z klasą; w okresowych sprawozdaniach wychowawców, nauczycieli i specjalistów z realizowanych zadań statutowych, w tym: dydaktycznych, opiekuńczych, resocjalizacyjnych, profilaktycznych i innych określonych w obowiązkach służbowych; w półrocznych ocenach poziomu funkcjonowania ucznia dokonywanych przez zespół, który tworzyli nauczyciele, wychowawcy i specjaliści; w sprawozdaniach z działalności zespołów zadaniowych Rady Pedagogicznej (m.in. zespołu: ds. bezpieczeństwa, do planu pracy Ośrodka, do ewaluacji programu profilaktyczno-wychowawczego Ośrodka). Wymienione dokumenty stanowiły załączniki do protokołów z posiedzeń Rad Pedagogicznych. Wyniki i wnioski⁷⁸ wynikające z tych opracowań stanowiły

⁷⁶ O których mowa w przepisach § 6 ust. 9 rozporządzenia w sprawie warunków organizowania kształcenia.

⁷⁷ O której mowa w przepisach § 28 pkt 1 rozporządzenia w sprawie MOW.

⁷⁸ Przykładowo w Planie nadzoru na r. sz. 2020/2021 uwzgl. wnioski z nadzoru z poprzedniego r. sz. dot. m.in. „bezpieczeństwa nieletnich, przeciwdziałanie realnym zagrożeniom związanym z dostępem do współczesnych

podstawę dla opracowania Planu nadzoru pedagogicznego na następny rok szkolny.

(akta kontroli str. 488-497, 593-664)

Placówka badanie⁷⁹ poziomu bezpieczeństwa wychowanek przeprowadziła dwa razy w każdym roku badanego okresu (wnioski wynikające tych badań zostały omówione poniżej, w pkt 3.4. niniejszego wystąpienia). Przy badaniu wykorzystane były ankiety, skierowane do wychowanek i do nauczycieli, wychowawców i pedagogów. Sprawozdania z tych badań prezentowane były na posiedzeniach Rad Pedagogicznych (śródrocznych i końcowych rocznych) i stanowiły załączniki do protokołów z tych posiedzeń.

(akta kontroli, str. 501-567)

3.4. W kontrolowanym okresie opracowano sześć raportów z ewaluacji wewnętrznej których przedmiotem było: nabywanie wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej przez wychowanki; kształtowanie kompetencji kluczowych poprzez umiejętności wykorzystania przez wychowanki pod kierunkiem wychowawców źródeł informacji i pomocy z dostępnych zasobów placówki (np. biblioteki) w grupach wychowawczych podczas odrabiania zadań domowych; pozyskanie informacji na temat kompetencji społecznych, obywatelskich oraz wrażliwości społecznej i potrzeb prospołecznych wśród wychowanek w roku szkolnym 2018/2019; aktywność wychowanek na wycieczkach i innych imprezach placówkowych; ucieczki nieletnich z Ośrodka – wpływ na jakość realizowanych zadań placówki; realizacja zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa nieletnich w placówce. Wyniki tych ewaluacji były uwzględniane w planach nadzoru pedagogicznego na kolejny rok szkolny.

(akta kontroli, str. 595-636, 665-679)

Z badania poziomu bezpieczeństwa wychowanek sformułowano m.in. następujące wnioski: większość wychowanek czuje się bezpiecznie w Placówce i nie zaznało żadnej przemocy; poczucie bezpieczeństwa wychowanek jest bardzo wysokie; najbardziej rozpowszechnioną formą przemocy pomiędzy dziewczętami jest przemoc werbalna. W sprawozdaniach z tych badań przeprowadzonych w I i II półroczu. 2020 r. i w I półroczu 2021 r. zaproponowane dalsze działania dotyczyły: kontynuowania prowadzonych ćwiczeń z wychowankami mającymi na celu doskonalenie umiejętności radzenia sobie ze stresem, napadami złości, agresją; aktywizowania uczennic do samodzielnego dbania o bezpieczeństwo swoje i innych oraz do wyrabiania nawyku reagowania na wszelkie przejawy zła i przemocy.

(akta kontroli str. 510, 519, 529, 534, 544, 554, 567)

W badaniu poziomu bezpieczeństwa przeprowadzonym w I półroczu 2021 r. odniesiono się ponadto do oceny procedur i zabezpieczeń przeciw zakażeniom COVID-19, które wychowanki oceniły jako wystarczające.

(akta kontroli str. 567)

Wyniki badań poziomu bezpieczeństwa wychowanek, jak podała Dyrektor Ośrodka, nie wykazały konieczności podjęcia nadzwyczajnych działań w zakresie zmiany/ewaluacji sposobu zapewnienia wychowankom bezpieczeństwa.

(akta kontroli str. 594)

środków psychoaktywnych, rozwijanie kompetencji społecznych nieletnich poprzez realizację zadań związanych z kształtowaniem kompetencji kluczowych, w szczególności w kontekście integrowania gr. wych. i kl. oraz dbałości o wspólną własność i mienie placówki, realizacja zarządzeń, zaleceń i procedur wewnętrznych dot. ochrony i zapobiegania rozprzestrzeniania się COVID-19, edukacja kadry w zakresie obowiązków zw. z realizacją potrzeb medycznych nieletnich i bieżącej opieki specjalistycznej dot. wskazań lekarskich w leczeniu psychiatrycznym”.

⁷⁹ O którym mowa w przepisach § 28 pkt 2 rozporządzenia w sprawie MOW.

3.5. Opiekunem usamodzielnienia w trakcie pobytu w Placówce jednej⁸⁰ z 12 wychowanek (ustalenia w tym zakresie opisano w pkt. 2.9. niniejszego wystąpienia pokontrolnego) był pracownik Placówki. Według wyjaśnień Dyrektora Placówki, po opuszczeniu przez tą wychowankę Ośrodka, pracownik ten kontaktował się telefonicznie z PCPR oraz z tą wychowanką ustalając, że zgłosiła się ona do PCPR. Również kontakty pracownika Placówki z PCPR dotyczyły otrzymywania należnych tej wychowance świadczeń z tytułu usamodzielnienia.

(akta kontroli, str. 353, 478)

3.6. Placówka, jak wyjaśniła jej Dyrektor, współpracuje z byłymi wychowankami pozyskując informację o ich dalszych losach. Kontakty utrzymywane są przede wszystkim za pomocą środków służących do komunikowania się na odległość: portale społecznościowe, maile, sms, rozmowy telefoniczne lub nierzadko listy. Podopieczni również odwiedzają osobiście Placówkę; zapraszają wychowawców, nauczycieli do odwiedzin w ich miejscach zamieszkania, do udziału w ważnych wydarzeniach w ich życiu m.in. śluby, urodziny dziecka/dzieci; zwracają się do wychowawców o pomoc w trudnych sytuacjach życiowych. Specyfika niektórych spraw powoduje, że konieczna jest wizyta wychowawcy w miejscu zamieszkania byłej wychowanki. Na prośbę i za zgodą wychowanki pracownicy Placówki pośredniczą w załatwianiu spraw urzędowych.

(akta kontroli str. 478)

Wyniki monitorowania byłych wychowanek przedstawiane były w sprawozdaniach o losach byłych wychowanek, sporządzanych przez pedagogów Placówki i przedstawianych na posiedzeniach Rad Pedagogicznych, stanowiąc załączniki do protokołów z tych posiedzeń. W kontrolowanym okresie przedmiotowe sprawozdania zostały sporządzone: 22 i 29 stycznia 2018 r. – dot. 18 byłych wychowanek usamodzielnianych w 2017 r.; 24 czerwca 2019 r. – dot. 13 byłych wychowanek usamodzielnianych w 2018 r.; 21 stycznia 2020 r. – dot. siedmiu byłych wychowanek usamodzielnianych w 2019 r.; 26 czerwca 2020 r. – dot. sześciu byłych wychowanek⁸¹.

(akta kontroli str. 479-487)

3.7. Po kontroli NIK przeprowadzonej w 2017 r. w zakresie monitorowania przez Placówkę skuteczności realizowanych zadań, Izba sformułowała dwa wnioski pokontrolne (nr 1 i 8). Wnioski te zostały zrealizowane. Na próbie 12 wychowanek ustalono, że przeprowadzano dwa razy w roku wielospecjalistyczne okresowe oceny poziomu funkcjonowania ucznia i dokonywano ocen zasadności pobytu wychowanek w Placówce⁸².

(akta kontroli str. 282-283, 498-500)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Dokumentacja I-PET trzech wychowanek była niekompletna, bowiem nie zamieszczono w niej wszystkich półrocznych wielospecjalistycznych ocen poziomu funkcjonowania ucznia, o których mowa w przepisach § 6 ust. 9

⁸⁰ Dot. wychowanki nr 575.

⁸¹ Przykładowo w sprawozdaniu dot. 13 wychowanek usamodzielnianych w 2018 r. podano: „wychowanka K. (...) po opuszczeniu Placówki kontynuowała naukę w Technikum Gastronomicznym w Kaliszu, ale ją przerwała z powodu zaliczeniem j. obcego, korzysta ze świadczeń na kontynuowanie nauki i zagospodarowanie, obecnie mieszka w Anglii, uczy się j. angielskiego”; „wychowanka N. (...) kontynuuje naukę w LO dla dorosłych w Chorzowie, zaliczyła trzy semestry, obecnie jest na trzecim. Ma plany, aby zrobić szkołę policealną w zawodzie pracownik socjalny. Mieszka z chłopakiem, urodziła dziecko. Współpracuje z PCPR otrzymuje świadczenia na kontynuowanie nauki i zagospodarowanie”.

⁸² Ustalenia w tym zakresie zostały opisane w pkt 3.1. i pkt 3.2. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

rozporządzenia w sprawie warunków organizowania kształcenia. W dokumentacji: wychowanki nr 1 zamieszczony formularz oceny za II półrocze roku szkolnego 2017/2018 był niekompletny; wychowanki nr 33 brakowało dwóch ocen za II półrocze roku szkolnego 2018/2019 i za I półrocze roku szkolnego 2019/2020; wychowanki nr 581 brakowało oceny za II półrocze roku szkolnego 2017/2018.

(akta kontroli str. 498)

Dyrektor Placówki ww. braki ocen w aktach trzech wychowanek wyjaśniła niedopatrzeniem wychowawcy prowadzącego.

(akta kontroli str. 477)

OCENA CZĄSTKOWA

Placówka przeprowadzała, dwa razy do roku, wielospecjalistyczne oceny poziomu funkcjonowania wychowanek, w których zawarto wszystkie wymagane elementy. Dokonane oceny, przez niedopatrzenie wychowawców prowadzących, nie w każdym przypadku włączono do dokumentacji I-PET wychowanek, przez co była ona niekompletna. Dwa razy do roku dokonywano oceny efektów podejmowanych działań przez Ośrodek oraz badano poziom bezpieczeństwa wychowanek. Ośrodek posiadał wiedzę o usamodzielnianych wychowankach, monitorując ich dalsze losy. Wnioski pokontrolne wydane po kontroli NIK przeprowadzonej w 2017 r., dotyczące badanego obszaru, zostały w pełni zrealizowane.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Podjęcie działań mających na celu doprowadzenie do zrealizowania zaleceń wydanych po okresowych kontrolach stanu technicznego obiektów Placówki oraz do naprawy ubytków w ogrodzeniu terenu Ośrodka.
2. Przestrzeganie określonych terminów dla informowania kierowników PCPR o zamiarze usamodzielnienia się wychowanki i dla przekazania do PCPR dokumentacji dotyczącej usamodzielnianej wychowanki.
3. Zamieszczanie w dokumentacji I-PET dokonywanych dwa razy do roku wielospecjalistycznych ocen poziomu funkcjonowania wychowanki.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia 7 lipca 2021 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler

Joanna Józwiak
główny specjalista kontroli państwowej

Dyrektor

z up. Grzegorz Malesiński
p.o. wicedyrektora

.....
Podpis

.....
Podpis